SPREHOD SKOZI 50-LETNO OBDOBJE DELOVANJA OOZ ČRNOMELJ

Spoštovani obrtniki in obrtnice, podjetniki in podjetnice, cenjeni gostje!

Veseli nas, da ste se v tako velikem številu odzvali povabilu na današnjo slovesnost, s katero obeležujemo častitljivih 50 let delovanja obrtniške organiziranosti v Črnomlju.

Prisrčno pozdravljamo **predsednika Obrtno-podjetniške zbornice Slovenije**, **gospoda Blaža Cvara, direktorja zbornice, gospoda Danijela Lampergerja**, **predsednika Obrtno-podjetniške zbornice Črnomelj, gospoda Aleša Količa**, **sekretarko zbornice Tatjano Aupič,** predstavnike **regijskih območnih obrtno-podjetniških zbornic in Gospodarske zbornice Dolenjske in Bele krajine** ter predstavnike naše prijateljske **Obrtničke komore Karlovačke županije**.

Toplo pozdravljamo župana **Občine Črnomelj gospoda Andreja Kavška** in županjo **Občine Semič gospo Polono Kambič.**

Lepo pozdravljamo tudi predstavnike lokalnih ustanov in zavodov, s katerimi zbornica in njeni člani sodelujejo: **Razvojnega centra Novo mesto**, **Upravne enote Črnomelj, Razvojno-informacijskega centra Bela krajina, Ljudske univerze Črnomelj in Srednje šole Črnomelj.**

Poseben pozdrav namenjamo tudi gospodu **Kazimirju Maliču,** članu iniciativnega odbora za ustanovitev obrtniške organizacije v Črnomlju ter dosedanjemu predsedniku zbornice, gospodu **Stanislavu Maleriču.**

Z velikim spoštovanjem pozdravljamo vse **članice in člane zbornice**, naše **upokojene člane, dobitnike priznanj Obrtno-podjetniške zbornice Slovenije, Obrtnika leta 2010, gospoda Antona Kambiča**, **predstavnike medijev** ter vse druge cenjene goste.

Petdeset let je dolgo obdobje. V njem se je zamenjalo več generacij obrtnikov, spremenila se je država, gospodarstvo, zakonodaja in način poslovanja. Toda nekaj je ostalo enako – potreba po povezovanju in skupnem zastopanju interesov.

Zato se danes za trenutek ozrimo nazaj.

ZAČETKI – LETA 1975

Začetki organiziranega povezovanja obrtnikov v Črnomlju segajo v leto 1975. Takrat se je sestal iniciativni odbor, ki so ga sestavljali žal že pokojni **Marko Barič, Niko Vrlinič, Jože Ovniček in Lovro Rems ter gospod Kazimir Malič**, ki je danes z nami.

Takratni obrtniki so začutili potrebo po organiziranosti. Vedeli so, da bodo kot povezani lažje sodelovali z občinskimi službami in drugimi organizacijami ter učinkoviteje uveljavljali svoje interese.

V občini Črnomelj je bilo takrat 127 rednih in 160 popoldanskih obrtnikov.

Prva naloga iniciativnega odbora je bila zelo preprosta, a za takrat izjemno pomembna – poiskati prostor, kjer bi se lahko družili in sestajali. Sestajati so se začeli v Papeževi hiši na Kolodvorski.

Konec **decembra 1975** je bil v prostorih gasilnega doma Črnomelj ustanovni zbor, na katerem je bil sprejet sklep o ustanovitvi **Društva samostojnih obrtnikov občine Črnomelj**.

Prvi predsednik je postal **Marko Barič.**

Pisarna združenja je začela delovati enkrat tedensko, konec leta 1977 pa so obrtniki že začeli plačevati članarino preko finančnega oddelka občine Črnomelj.

Leta 1978 so bile izvedene volitve, predsednik pa je postal pokojni **Lovro Rems**. Leto pozneje se je Združenje samostojnih obrtnikov preimenovalo v **Obrtno združenje Črnomelj**.

To so bili časi, ki si jih danes težko predstavljamo.

Ni bilo lastnih prostorov, ni bilo zaposlenega strokovnega kadra, ni bilo sodobne tehnologije in ni bilo informacij, ki bi bile dostopne z enim klikom.

Bila pa je volja. In bila je zavest, da bodo skupaj močnejši.

POT DO LASTNEGA DOMA

Ves čas je bila prisotna tudi želja po lastnem obrtniškem domu.

Predlog za njegovo gradnjo je bil prvič podan leta 1980. Takrat so celo predlagali, da bi v primeru gradnje vsak član prispeval po svojih možnostih – finančno, z materialom ali s prostovoljnimi delovnimi urami.

Danes si kaj takega skorajda ne moremo predstavljati.

Toda prav takšna pripravljenost je omogočila, da so se načrti začeli uresničevati.

Po štirih letih je vodenje prevzel **Jože Ovniček**. Zaradi vedno večjega obsega dela je prišlo do prve redne zaposlitve tajnika **Leopolda Korevca.**

Pomembno je bilo leto **1983,** ko je združenje kupilo prostore starega Kovinarja. Pri tem je s posojilom pomagala tudi krovna organizacija.

Sledila so leta gradnje, urejanja in odrekanja.

In **februarja 1989** je prišel veliki dan – v okviru občinskega praznika je bila uradna otvoritev obrtniškega doma.

Za takratne člane je bil to pomemben dosežek in prav gotovo se ga nekateri med vami še danes dobro spominjate.

Na delovno mesto **tajnice** združenja je takrat nastopila **Pavlina Svetič.**

OD ZDRUŽENJA DO ZBORNICE

Leta 1990 je prišlo do reorganizacije slovenskega zborničnega sistema. Občinska združenja so se preoblikovala v **obrtne zbornice** kot samostojne pravne osebe.

Jeseni 1991 je vodenje ponovno prevzel **Lovro Rems,** na mesto sekretarke pa je nastopila **Tatjana Aupič,** ki strokovno delo na zbornici opravlja še danes.

Zbornica se je postopoma krepila, povečeval se je obseg nalog, ki jih je država prenašala nanjo, in s tem tudi odgovornost.

Pomembno prelomnico je predstavljalo **leto 1994**, ko je novi **Obrtni zakon** določene dejavnosti izločil iz obrtnega sistema. Njihovi nosilci niso bili več obvezni člani zbornice.

Toda več kot **50 članov** je takrat takoj podpisalo izjavo o **prostovoljnem članstvu**. To je bil pomemben znak zaupanja.

Pokazalo se je, da člani zbornice ne potrebujejo samo zaradi zakonske obveznosti, temveč tudi zaradi storitev, zastopanja in povezanosti, ki jih zbornica omogoča.

Leta 1995 so bile zaradi sprememb v članstvu in nove lokalne samouprave izvedene nove volitve. Na prvi seji novoizvoljene skupščine je bil sprejet statut in zbornica se je preimenovala v **Območno obrtno zbornico Črnomelj**.

Od takrat naša zbornica povezuje obrtnike in podjetnike občin Črnomelj in Semič.

Vodstvo je prevzela **Pavlina Svetič**, ki je funkcijo predsednice opravljala kar štiri mandate.

NOVI ČASI, NOVE NALOGE

Leta 1997 je Zakon o prevozih v cestnem prometu prinesel novo nalogo – prevozniki so morali pridobiti licence za opravljanje prevozniške dejavnosti.

Z novimi nalogami se je povečeval tudi obisk strank in spreminjala se je narava dela na zbornici.

Zato so se **leta 2000** odločili za preureditev prostorov. Del podstrešja je bil urejen za oddajanje, zbornica pa se je preselila v prenovljene spodnje prostore.

Investicija je bila zaključena še istega leta, uradna otvoritev pa je potekala ob praznovanju 25-letnice.

Pred vstopom Slovenije v Evropsko unijo se je vedno bolj kazalo, da bodo prihajajoče spremembe prinesle nove priložnosti, pa tudi večjo konkurenco.

Zato je postalo izobraževanje članov še pomembnejše.

Vodstvo zbornice se je odločilo za preureditev sejne **dvorane v sodobno konferenčno dvorano.** Prva izobraževanja so v njej stekla **konec leta 2004.**

Tudi ta projekt je zahteval veliko sredstev, dela in organizacije, vendar je zbornica s tem dobila prostor, ki članom še danes omogoča različna izobraževanja in srečanja.

V vseh teh letih pa je vodstvo skrbelo tudi za svoj dom.

Med letoma **2008 in 2015** so bila izvedena obsežna investicijsko-vzdrževalna dela – obnovljena je bila streha, urejen pločnik, izvedena izolacija fasade ter delna menjava oken in vrat. Vse je bilo financirano z lastnimi sredstvi.

Po štirih mandatih Pavline Svetič je **leta 2011** vodenje zbornice prevzel **Stanislav Malerič.** Pred njim so bila zahtevna leta in velike spremembe obrtno-zborničnega sistema.

PRELOMNO LETO 2013

Leto 2013 bo zagotovo ostalo zapisano kot eno najpomembnejših v zgodovini zborničnega sistema. Sprememba Obrtnega zakona je uvedla prostovoljno članstvo.

Po šestih mesecih od uveljavitve zakona so člani lahko začeli izstopati iz obveznega članstva.

Iz OOZ Črnomelj je izstopilo približno 15 odstotkov članov. To je bilo najmanj v primerjavi z ostalimi zbornicami in OOZ Črnomelj je bila ves čas med prvimi zbornicami po ohranitvi članstva.

To si zbornica lahko šteje kot velik uspeh.

Predvsem pa kot **zaupanje članov v delo zbornice, njenega vodstva in strokovne službe**.

V času prostovoljnega članstva se je namreč pokazalo, da ljudje ostajajo tam, kjer prepoznajo vrednost.

ZBORNICA DANES

V petdesetih letih se je vloga zbornice močno spremenila.

Iz organizacije, ki je začela praktično brez vsega, je nastala strokovna organizacija z vrsto nalog in javnih pooblastil.

S spremembo Zakona o gospodarskih družbah **v letu 2005**, so se registracije s.p. in kasneje pravnih oseb začele urejati na t.i. vstopnih točkah VEM, danes imenovanih SPOT točkah. Tako je zbornica od samega začetka **SPOT točka na lokalnem nivoju**. Članom in drugim uporabnikom pomaga pri postopkih povezanih z ustanavljanjem podjetij, opravljanjem dejavnosti in kasnejših spremembah.

Toda osnovno poslanstvo ostaja enako kot pred petdesetimi leti.

To je **zastopanje interesov članstva, informiranje in svetovanje, izobraževanje, promocija ter druženje in povezovanje**.

Člani so redno **informirani,** deležni so brezplačnih individualnih **svetovanj, izobraževanj in različnih usposabljanj.** Zbornica organizira oziroma sofinancira usposabljanja s področja varnosti in zdravja pri delu, usposabljanja voznikov, HACCP izobraževanja ter druga strokovna izobraževanja.

Veliko pozornosti namenja **tudi promociji** članov. Od leta 2006 do epidemije so člani lahko brezplačno nastopali na skupnem razstavnem prostoru na MOS-u v Celju. Sodelovali so na dogodkih v Karlovcu, med drugim na Gastro izložbi in v okviru prireditve Dani piva. Izdanih je bilo šest katalogov članov, od leta 2017 pa ima zbornica tudi spletni katalog, ki se redno posodablja.

Pomemben del delovanja je tudi **druženje.** Člani se srečujejo na športnih igrah obrtnikov, gostinci na tradicionalnem plesu, vsi skupaj na letnem zboru članov, upokojeni člani pa na tradicionalnem prednovoletnem srečanju.

Posebna pozornost je bila v zadnjih letih namenjena **mladim.**

Dosedanji predsednik Stanislav Malerič je želel spodbuditi povezovanje mlajše generacije in predvsem ustvariti občutek pripadnosti zborničnemu sistemu. Tako so nastala **Srečanja mladih**, ki so bila doslej izvedena že trikrat. In prav mladi bodo tisti, ki bodo čez leta pisali naslednja poglavja te zgodbe.

SKRB ZA PRIHODNOST

Zbornica se je v zadnjih letih prilagajala tudi novim potrebam.

Po epidemiji se je pokazala potreba po drugačni obravnavi strank, zato je bila spomladi **2023 zaključena prenova** zborničnih prostorov.

Leto pozneje je sledil še en pomemben korak – **sončna elektrarna.** Od **pomladi 2024** je obrtni dom energetsko samooskrben z električno energijo. Tudi ta investicija je bila izvedena z lastnimi sredstvi.

To je mogoče samo zato, ker je zbornica v vseh teh letih znala gospodarno ravnati s sredstvi in ker za njo stojijo njeni člani.

PONOSNI NA SVOJE ČLANE

Ob 50-letnici je prav, da omenimo tudi dosežek, na katerega smo še posebej ponosni.

Leta 2010 je zbornica pripravila predlog za **Obrtnika leta**.

Med petimi nominiranci iz vse Slovenije je bil izbran **član Anton Kambič**, lastnik podjetja KAMBIČ laboratorijska oprema d.o.o. iz Semiča. To priznanje je bilo veliko priznanje njemu osebno, hkrati pa tudi priznanje vsemu okolju, iz katerega je izšel.

Takšni uspehi dokazujejo, da imamo v Beli krajini ljudi, znanje, podjetnost in pogum.

50 LET – IN POGLED NAPREJ

Danes torej ne praznujemo samo 50 let delovanja ene organizacije.
Praznujemo 50 let dela, vztrajnosti, sodelovanja in zaupanja.
Ko pogledamo nazaj, lahko rečemo, da se je marsikaj spremenilo.
Spremenila se je zakonodaja. Spremenil se je način poslovanja. Prišla je digitalizacija. Prišel je internet. Informacije so danes oddaljene le nekaj klikov.
Toda ena stvar se ni spremenila.

Posameznik je lahko uspešen sam, skupaj pa smo lahko močnejši.

Pred petdesetimi leti so obrtniki začeli praktično iz nič. Brez lastnih prostorov, brez zaposlenega strokovnega kadra in brez sodobne tehnologije.

Imeli pa so nekaj, česar ne more nadomestiti nobena tehnologija – **voljo, vztrajnost in občutek, da lahko skupaj dosežejo več.**

Zato je prav, da se danes zahvalimo vsem, ki so v teh petdesetih letih prispevali k razvoju naše zbornice.

Ustanoviteljem, nekdanjim in sedanjim funkcionarjem, predsednikom, strokovnemu kadru, članom, krovni organizaciji, lokalnim skupnostim ter vsem partnerjem in posameznikom, ki so kakorkoli pomagali soustvarjati to zgodbo.

Posebna zahvala gre vsem članicam in članom, nekdanjim in sedanjim, ki so s svojim delom, članstvom in zaupanjem omogočili, da je zbornica preživela različna obdobja in se vedno znova prilagodila novim časom. Ob tej priložnosti iskreno čestitamo tudi vsem dobitnikom priznanj Obrtno-podjetniške zbornice Slovenije.

Letošnjo pomlad je zbornica dobila novo vodstvo. Po štirih mandatih se je Stanislav Malerič odločil, da ne bo več kandidiral. Vodenje zbornice je prevzel dotedanji podpredsednik **Aleš Količ.**

Želimo mu veliko uspeha, energije in predvsem dobrih sodelavcev pri pisanju naslednjih poglavij naše skupne zgodbe.

Spoštovani, petdeset let je za organizacijo veliko.

Toda še pomembnejše od tega, koliko let ima organizacija, je vprašanje, kakšno prihodnost ji bomo ustvarili.
Zato naj bo današnji jubilej več kot samo pogled v preteklost.
Naj bo spodbuda za prihodnost.
Za nove generacije obrtnikov in podjetnikov.
Za nove ideje.
Za nova povezovanja.
In predvsem za zavedanje, da je tudi v času digitalizacije, hitrega pretoka informacij in velikih sprememb še vedno pomembno, da se srečamo, pogovorimo, sodelujemo in stopimo skupaj, kadar je to potrebno.
Naj bo zato tudi v prihodnjih desetletjih naša zbornica prostor povezovanja, podpore, znanja in skupnih interesov.
Ob 50-letnici vam iskreno čestitamo in želimo veliko uspeha tudi v prihodnje.
In naj vas še naprej spremlja misel, ki najbolje povzema vse, kar ste ustvarjali zadnjih petdeset let:
POVEZANI SMO MOČNEJŠI!
Hvala lepa.